

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. An seruarit adolesce[n]s mandata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

in Marco supposititum est, quia in Mattheo non est scriptum.

§. 2. Obicit Origenes: Rem eandem iterari sine causa. Responso facilis. In his, *dilige proximum sicut te ipsum*, contineri præcedentia, nec otiose tamen hoc addi, sed exegetice. Nam adhuc alia nonnulla addi poterant, quæ omnia continet hoc diligendi præceptum, perinde enim est ac si Dominus dicat. *Non occides, &c.* Et vno verbo, *diliges proximum sicut te ipsum*, at vero si hoc præceptum seruet iam nihil dee t illi, Dominus vero aliquid deesse vnum illi affirmat apud Marcum 10. 21. *Et vni vni vnum tibi deest.* Vnde est deficiere, lassari, ut illi qui à tergo relinquuntur, & non perueniunt ad scopum, aut nimis tarde veniunt. Occurrit Origeni Beza; Non intellexisse Origenem, quia de re ageretur. Non enim iuuenem vere respondisse, & hunc latentem morbum, quod proximum non diligeret Christum detexisse. Verum Beza aut non intelligit, aut sciens volens sensum peruerit. Christus enim mandata profert, deinde eorum summam, nempe dilectionem. Cui adolescens respondet; *se etiam seruasse, ut proximum diligeret sicut se ipsum*, eo nempe modo quo solet in hac vita fieri. Hæc tamen professum intuitus Iesus dilexit. Quid igitur deerat ad perfectionem? Respondeo consilii diuini, non præcepti executio, ut omnia venderet, Christum sequeretur. Friuolum vero est quod oggerit Beza; Christum non venisse ut nouam legem conderet, sed potius nos à legis maledictione liberaret. Quasi vero non & nouam condere legem, & à legis conditæ maledictione nos liberare potuerit. Condidit sane leges sacramentorum aliasque, & à maledictione legum nos liberauit, non ut committentibus in legem impunia sint scelera, ut dando gratiam qua lex obseruatur.

VERSVS 20.

Dicit illi adolescens: Omnia hæc custodiri à iuuentute mea, quid adhuc mihi deest?

QVÆSTIO I.

An seruauit adolescens mandata?

§. 1. **N**on est mentitus. Non enim eum Christus reprehendit, sed ad maiorem hortatur perfectionem. Imo, ut ait Marcus, dilexit eum: mentientem autem non diligeret. Notarunt hoc non modo Catholici, sed ex Hæreticis Musculus, qui mentitum prorsus negat, quia Marci 10. Christus eum intuitus amauit. Nec obstant diuitiæ, nam Abraham, Isaac, David, Iosaphat, Iosias diuites fuere, nec diuitiæ sunt signa auaritiæ, sed diuinæ largitatis, licet magni auctores eum eius vitii arcestant.

§. 2. Bullingerus arrogantem fuisse fingit. Caluinus legem illi mortuam fuisse, stulta fiducia ebrium fuisse, Christum auaritiæ eius morbum detegere. Bullingerus, de operibus ira loquitur, ut videatur Catholicus, sed postea in aliam hæresin incidit, quæ est multorum in Hollandia. *Habes in hisce pauculis verbis quid boni facies, & qua pateat ad celos via.* Et paulo post: *certissima enim via ad vitam est seruare mandata.* Discretem enim & infallibile verbum Dei est, si viæ ad vitam ingredi, seruare mandata. Deinde docet non pugnare hoc cum doctrina de iustificatione, quæ per fidem est, sed tandem infert, eum seruare mandata, qui per fidem credit se saluari. Vnde iam planum sit, inquit, & indubitatum, si dem in Dominum nostrum Iesum Christum esse obseruationem legis.

Quando per fidem illud facimus, propter quod lex instituta est. Nihil à mente Christi alienius dici potuit. Sensus enim esset, seruare mandata, non occides, non furaberis, &c. Hoc est, crede te saluum fore, & propter Christum tibi peccatum non imputari, inde consequeris, ut dicaris seruasse mandata, etsi occidas, fureris, mœcheis, tantum crede. Quod si mores inducantur, Christianorum vitæ omnium Ethnicorum conuersatione deteriores euadere necesse est. Quid enim reliqui illi fuerit, qui sola fiducia securus, seruare se omnia præcepta iudicet, modo credat saluum se fore, at vero Christus non hoc monet, ut credat se fore saluum, & sic eum omnia seruaturum præcepta, sed vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus. Quæro enim an hoc præceptum implet adolescens, non faciendo, sed credendo, præceptum enim fuisse contendunt sectarii, si hoc fiduciam poterat implere, nil opus erat, ut tristis abiret, sed retentis opibus, credenda erat salus, & prædestinatio, si illud faciendo implendum erat, non credendo duntaxat, non igitur nec cetera credendo implentur. Ideoque nec fides est omnium mandatorum obseruatio. Habet ista Bullingerus ex Zwinglio, qui improprium locutionem esse, ait. Nam obseruatio mandatorum, inquit, non est propria causa salutis. Deinde pergit. *Quis enim mandata Dei seruet? Qui eum timet & amat, quis vero eum timet & colit? qui credit.* Quis credit: qui electus est. Non equidem negandum vitam æternam ex electione esse, sed plures sunt eius rei causæ. Dominus mandatorum obseruationi tribuit vitam æternam, nec tamen Dei electionem, nec Christi meritum, nec sacramentorum efficaciam, nec fidem excludit. Ut vero electos cognoscat, quantum dissideant veteres Martyres & Hæretici: adferam S. Cypriani hunc in locum expositionem. *Immortalitatem autem petiri quomodo possumus nisi ea quibus mors expugnatur & vincitur Christi mandata seruemus? ipso monente & dicente: Si vis ad vitam venire, seruare mandata.* Et iterum: *Si feceritis quæ mando vobis, iam non dicam vos seruos sed amicos.* Hos denique fortis dicit & stabiles, hos super petram robustam mole fundatos; hos contra omnes tempestates & turbines seculi, immobili & incutussa firmitate solidatos. Qui audit, inquit, verbum & facit ea, similibo eum viro sapienti, qui adificauit domum suam supra petram. Descendit pluuia, venerunt flumina, flauerunt venti & impegnerunt in domum illam & non cecidit, fundata enim fuit super petram. Verbis igitur eius insisteret, quacunque & docuit & fecit, discere & facere debemus. Ceterum credere se in Christum quomodo dicit, qui non facit quod Christus facere precepit? aut unde perueniet ad premium fidei, qui fidem non vult seruare mandati? Nunc necesse est & vageur, & spiritui erroris arreptus, velut pulvis quem ventus excutit, ventiletur; nec ambulando proficiat ad salutem, qui salutaris via non tenet veritatem.

QVÆSTIO II.

An consilium sit omnia vendere, an præceptum?

§. 1. **C**onsilium est; sub conditione enim perfectæ conditionis proponitur, non absolute ad vitam æternam consequendam necessarium, ad particulare enim factum Christus hortatur, non ad aliquod, quod omnibus sit necessarium. Augustinus. *Sermo 16.* de tempore. Bullingerus à Domino præceptum adolefcenti dicit, ut venditis omnibus se sequatur. Caluinus sibi quidem repugnat, alios vero calumniatur. Repugnat dum faretur, nusquam in lege scriptum esse, ut omnia vendamus, imo negat agricola id licere, melius se alere parçè, & partem dare pauperibus, quam